

Khan v. Francie (stížnost č. 12267/16)

Datum rozhodnutí: 28. února 2019

Závěr: V důsledku nesplnění závazků členské-
ho státu byl nezletilý stěžovatel bez doprovodu
nucen žít po několik měsíců v táboře v Calais,
městě chatrčí, v prostředí zcela nevhodném z hle-
diska jeho postavení a v situaci nejistoty zcela ne-
přijatelné pro jeho věk.

Obsah: Věc se týká nezletilého stěžovatele
bez doprovodu, jemuž francouzské úřady ne-
zajistily žádnou péči v průběhu existence ži-
velně vzniklého tábora v Calais a v období po
jeho likvidaci. Stěžovatel se narodil v roce
2004, koncem srpna 2015 opustil Afghánistán
a ve společnosti jiných uprchlíků dorazil do
tábora v Calais s úmyslem dostat se do Velké
Británie. Velké množství lidí, kteří zamýšleli
žádat o azyl ve Spojeném království, včetně
mnoha nezletilých dětí bez doprovodu, zde
žilo v podmínkách přelidnění několik let ve
stanech nebo v chatrčích, bez základních hy-
gienických zařízení. Neziskové organizace,
které tu působily, žádaly příslušný francouz-
ský soud pro nezletilé, aby byla dětem bez
doprovodu v táboře v Calais poskytnuta zá-
kladní péče. Vnitrostátní soud sice rozhodl
o stěžovatelově předběžném umístění do
péče odboru pro děti a rodinné věci v Calais,
ale úřady umístění stěžovatele nijak neřešily.
Stěžovatel v roce 2016 opustil Calais a ilegál-
ně vstoupil do Spojeného království. Zde byl
umístěn do péče sociálních agentur pro děti.
Soud rozhodl jednomyslně o porušení čl. 3
Úmluvy.

Poznámka: Soud konstatoval, že nenabyl
přesvědčení, že státní orgány udělaly vše, co
od nich bylo možné důvodně očekávat, aby
naplnily závazky členskému státu vůči nezle-
tilému dítěti bez doprovodu nezákonně pobý-
vajícím na francouzském území, to znamená
vůči jednotlivci, který patří ve společnosti
mezi zvláště zranitelné osoby.

Související judikatura: rozsudek Velkého
senátu ze dne 28. 9. 2015, *Bouyid v. Belgie*,
č. 23380/09, ECHR 2015, rozsudek Velkého
senátu ze dne 19. 12. 2017, *Lopes de Sousa Fer-
nandes v. Portugalsko*, č. 56080/13, rozsudek ze
dne 24. 5. 2018, *N. T. P. a ostatní v. Francie*,
č. 68862/13, rozsudek Velkého senátu ze dne
20. 3. 2018, *Radomilja a ostatní v. Chorvatsko*,
č. 37685/10 a 22768/12, rozsudek ze dne 5. 4.
2011, *Rahimi v. Řecko*, č. 8687/08, rozsudek

Velkého senátu ze dne 17. 7. 2014, *Valentin Câmp-
peanu v. Rumunsko*, č. 47848/08, ECHR 2014.

Relevantní ustanovení: čl. 3 Úmluvy
o lidských právech a základních svobodách
(zákaz mučení).

Drélingas v. Litva (stížnost č. 28859/16)

Datum rozhodnutí: 12. března 2019

Závěr: Ani jednotliví vojáci nemohou projevo-
vat naprostou a slepou poslušnost příkazům, které
odporují uznaným závazkům k ochraně lidských
práv.

Obsah: Stěžovatel byl shledán vinným
zločinem genocidy, s tím, že se v roce 1956
účastnil operace vedoucí k zatčení dvou litev-
ských partyzánů, kteří kladli odpor sovětské-
mu režimu. Stěžovatel se jako příslušník
MGB a KGB účastnil operace vedoucí k zatče-
ní Adolfa Ramanauskase a jeho ženy. Ra-
manauskas byl později ve vězení týrán a na-
koniec popraven, jeho žena strávila osm let ve
vězeňském táboře na Sibíři. Stěžovatel namí-
tal, že v padesátých letech minulého století si
nemohl být vědom, že za své zapojení v ope-
raci bude stíhán pro genocidium, a jeho od-
souzení tak pro něj bylo nepředvídatelné.
Soud pěti hlasy ku dvěma rozhodl, že nebyl
porušen čl. 7 Úmluvy. K rozsudku je připoje-
no nesouhlasné stanovisko soudkyně Motoc
a soudce Ranzoniho.

Poznámka: Soud uvedl, že litevský Nej-
vyšší soud nyní odstranil dřívější nedostatky
vnitrostátní praxe v trestních řízeních vede-
ných pro obvinění ze zločinu genocidy, které
vedly Soud ke konstatování porušení Úmlu-
vy v obdobné věci *Vasiliauskas v. Litva*. Zejmé-
na Nejvyšší soud objasnil, že partyzáni, kteří
kladli sovětskému režimu aktivní odpor, byli
v době, kdy k událostem došlo, považováni
za důležitou součást národa požívající ochra-
ny mezinárodního práva dle čl. II Úmluvy
o zabránění a trestání zločinu genocidia. Nej-
vyšší soud v detailním odůvodnění zdůraz-
nil, že hráli zásadní úlohu při ochraně národ-
nostní identity, kultury a národního povědomí
Litevců. Kromě toho Nejvyšší soud vyjasnil
rozsah obvinění z genocidia, když vyloučil
retroaktivitu stíhání osob náležejících k poli-
tické skupině a potřebu prokázat úmyslné
jednání obviněných.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 17. 1. 2017, *Hutchinson v. Spojené království*, č. 57592/08, rozsudek Velkého senátu ze dne 20. 10. 2015, *Vasiliauskas v. Litva*, č. 35343/05, ECHR 2015.

Relevantní ustanovení: čl. 7 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (zákaz trestu bez zákona).

Navalnyy v. Rusko č. 2 (stížnost č. 43734/14)

Datum rozhodnutí: 9. dubna 2019

Závěr: Nařízení domácího vězení bylo zbytečným svobody, přičemž nesplňovalo podmínky přitvornosti podle čl. 5 Úmluvy.

Obsah: Stížnost se týká věznění Alexeje Navalného, opozičního ruského aktivisty, v domácím vězení v průběhu trestního vyšetřování vedeného proti němu a omezujících opatření, která byla vůči němu v téže době uplatněna. Státní orgány vydaly v únoru 2014 příkaz, na jehož základě byl stěžovatel umístěn do domácího vězení a byla proti němu vznesena obvinění ze zpronevěry a praní špinavých peněz. Stěžovateli bylo zakázáno komunikovat s kýmkoliv s výjimkou jeho nejbližších rodinných příslušníků a právníků, přijímat a odesílat korespondenci, užívat komunikační prostředky nebo internet a vyjadřovat se pro média ohledně své trestní věci. Byl mu aplikován elektronický náramek a nebylo mu dovoleno chodit do práce, za pochůzkami či jakkoliv opustit byt vyjma z důvodu účasti na procesních úkonech nebo při návštěvě lékaře. Stěžovatel byl shledán vinným v prosinci 2014 a byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody v délce tří a půl roku a k pokutě, která byla v odvolacím řízení nakonec zrušena. V lednu 2015 stěžovatel oznámil, že nebude nadále plnit podmínky domácího vězení, odstříhl elektronický náramek a šel do své kanceláře. Uvedl, že mu nebylo ve stanovené lhůtě doručeno žádné písemné prodloužení nařízení. Soud rozhodl jednomyslně o porušení čl. 5, čl. 10 a čl. 18 Úmluvy.

Poznámka: Soud konstatoval, že nařízení o držení stěžovatele v domácím vězení nebylo odůvodněné, zejména se zřetelem na to, že zde nebylo žádné riziko, že by stěžovatel uprchl nebo se snažil bránit vyšetřování. Omezení, která byla vůči němu uplatněna, včetně velmi přísných omezení komunikace, nebyla přiměřená závažnosti trestních obvinění proti němu. Současně bylo zjevné, že s ním tak bylo zacházeno s úmyslem komplikovat jeho veřejné aktivity.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 5. 7. 2016, *Buzadji v. Moldavsko*, č. 23755/07, ECHR 2016 (výňatky), rozsudek Velkého senátu ze dne 7. 6. 2012, *Centro Europa 7 S .r. l. a Di Stefano v. Itálie*, č. 38433/09, ECHR 2012, rozsudek Velkého senátu ze dne 8. 7. 1999, *Ceylan v. Turecko*, č. 23556/94, ECHR 1999 IV, rozsudek Velkého senátu ze dne 23. 2. 2012, *Creangă v. Rumunsko*, č. 29226/03, rozsudek Velkého senátu ze dne 15. 11. 2018, *Navalnyy v. Rusko*, č. 29580/12, 36847/12, 11252/13, 12317/13 a 43746/14.

Relevantní ustanovení: čl. 5 (právo na svobodu a osobní bezpečnost), čl. 10 (svoboda projevu) a čl. 18 (možnost omezení práv) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Harisch v. Německo (stížnost č. 50053/16)

Datum rozhodnutí: 11. dubna 2019

Závěr: Rozhodnutí vnitrostátních soudů odmítnout předložit SDEU předběžnou otázku nebylo svévolné a bylo dostatečně odůvodněné.

Obsah: Věc se týká občanskoprávního sporu, v němž se stěžovatel domáhal náhrady škody. Poté, co vnitrostátní soud v 1. stupni jeho nárok zamítl, se stěžovatel odvolal a v odvolacím řízení požadoval přerušování řízení a předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU). Odvolací soud ale jeho odvolání zamítl a podrobně uvedl, proč jeho právní názor není závislý na judikatuře SDEU. Rovněž měl za to, že není důvodné odvolání vyhovět ani z důvodu právního posouzení, protože nebylo třeba objasnit právní otázky, které stěžovatel vznesl. Stěžovatel neuspěl ani u Federálního nejvyššího soudu a Federálního ústavního soudu, kde neúspěšně poukazyval na porušení svého práva být slyšen (*Anhörungsruge*). Soud rozhodl jednomyslně, že nebyl porušen čl. 6 Úmluvy.

Poznámka: Soud konstatoval, že Úmluva negarantuje právo na předložení věci SDEU k posouzení předběžné otázky. Nicméně také odmítnutí předložit věc k posouzení předběžné otázky by mohlo být posouzeno jako svévolné, a to v několika situacích. Především tehdy, pokud by byla aplikována pravidla vylučující jakékoliv, byť výjimečné předložení otázky k posouzení. Dále pokud by odmítnutí bylo založeno na jiných skutečnostech než těch, které jsou dle platných pravidel přípustné, nebo pokud by odmítnutí nebylo řádně odůvodněné. Podle názoru Soudu je ve smyslu

čl. 6 odst. 1 Úmluvy akceptovatelné, jestliže vnitrostátní vyšší soudy odmítnou stížnost samotným odkazem na příslušný právní předpis, pokud věc nezakládá právní otázku zásadního významu. V předmětné věci pak Soud poukázal zejména na postup vnitrostátního odvolacího soudu, který zkoumal detailně právo EU. V průběhu ústního jednání před tímto soudem byla otázka aplikace práva EU diskutována a odvolací soud vysvětlil, proč zde není rozumná pochybnost ohledně aplikace evropského a německého práva. Následně Federální nejvyšší soud, který byl vnitrostátním soudem, proti jehož rozhodnutí nejsou k dispozici opravné prostředky ve smyslu čl. 267 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, své odmítnutí předběžnou otázku předložit již jen krátce odůvodnil. Po podrobném projednání této otázky před odvolacím soudem však bylo pro stěžovatele i toto krátké zdůvodnění objektivně srozumitelné.

Související judikatura: rozsudek ze dne 24. 4. 2018, *Baydar v. Nizozemsko*, č. 55385/14, rozsudek ze dne 25. 11. 2014, *Borovská a Forrai v. Slovensko*, č. 48554/10, rozhodnutí o částečné nepřijatelnosti stížnosti ze dne 11. 2. 2003, *Bufferne v. Francie*, č. 54367/00, ECHR 2002 III (výňatky), rozsudek Velkého senátu ze dne 21. 1. 1999, *García Ruiz v. Španělsko*, č. 30544/96, ECHR 1999 I, rozhodnutí o nepřijatelnosti stížnosti ze dne 13. 2. 2007, *John v. Německo*, č. 15073/03.

Relevantní ustanovení: čl. 6 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na spravedlivý proces).

Guimon v. Francie (stížnost č. 48798/14)

Datum rozhodnutí: 11. dubna 2019

Závěr: Vnitrostátní orgány nevybočily z míry dovoleného uvážení, jestliže stěžovatele neumožnily účastnit se pohřbu jejího otce.

Obsah: Stěžovatelka je ve výkonu trestu pro trestné činy teroristického charakteru a stížnost se týká odmítnutí vnitrostátních orgánů umožnit jí cestovat na pohřeb jejího otce. Stěžovatelka byla až do svého zatčení v roce 2003 aktivní členkou ETA a byla třikrát odsouzena především pro účast na kriminálním spolčení při plánování teroristických činů, nakládání s prostředky pocházejícími z vydírání, nedovolené držení a přepravu zbraní, výbušnin a jiných zařízení spojených s terorismem. Soud rozhodl jednomyslně, že nebyl porušen čl. 8 Úmluvy.

Poznámka: Soud uvedl, že vnitrostátní orgány nevyhověly stěžovatelčině žádosti jednak z důvodu stěžovatelčiny trestní osobnosti – stěžovatelka je ve výkonu trestu pro teroristické trestné činy a současně se nadále prohlašuje za členku ETA – a vedle toho proto, že bylo nemožné zajistit pro ni v dostupném čase specializovanou eskortu pro doprovod a dozor nad vězni usvědčenými z teroristických činů. Soud uvedl, že možné důvody odmítnutí stěžovatelčiny žádosti pro ni musely být dostatečně předvídatelné.

Související judikatura: rozsudek ze dne 6. 12. 2016, *Kanalas v. Rumunsko*, č. 20323/14, rozsudek Velkého senátu ze dne 30. 6. 2015, *Khoroshenko v. Rusko*, č. 41418/04, ECHR 2015, rozsudek ze dne 21. 4. 2015, *Kubiak v. Polsko*, č. 2900/11, rozsudek ze dne 28. 11. 2002, *Lavents v. Lotyšsko*, č. 58442/00, rozsudek ze dne 28. 9. 2000, *Messina v. Itálie* (č. 2), č. 25498/94, ECHR 2000 X, rozsudek ze dne 12. 11. 2002, *Płoski v. Polsko*, č. 26761/95.

Relevantní ustanovení: čl. 5 (právo na svobodu a osobní bezpečnost), čl. 10 (svoboda projevu) a čl. 18 (možnost omezení práv) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Alparslan Altan v. Turecko (stížnost č. 12778/17)

Datum rozhodnutí: 16. dubna 2019

Závěr: Rozšíření konceptu přistižení při činu ze strany vnitrostátních soudů bylo nejen problematické z hlediska principu právní jistoty, ale zdá se být i zjevně neodůvodněné.

Obsah: Věc se týká vazebního stíhání soudce tureckého Ústavního soudu po nezdařeném pokusu o puč 15. července 2016. Den poté vnitrostátní orgány obvinily z účasti na pokusu o puč společenství lidí spojených s Fetullahem Gülenem, tureckým občanem žijícím ve Spojených státech, jehož považují za vůdce organizace nazývané FETÖ/PDY (Gülenova teroristická organizace / Paralelní státní struktura). 16. července 2016 bylo vzato do vazby více než 3 000 soudců, včetně dvou soudců Ústavního soudu, a více než 160 soudců tureckého Kasačního soudu a Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel byl zatčen na základě příkazu úřadu veřejného žalobce, který jej popisoval jako člena FETÖ/PDY a navrhoval jeho uvěznění, které trvá do současné doby. Stěžovatel všechna obvinění odmítl a proti rozhodnutí o vzetí do vazby podal stížnost, v níž poukazoval na naprostý nedostatek jakýchkoliv konkrétních důkazů proti

své osobě s tím, že pro takové opatření není opora ve vnitrostátním právu. Požádal o uplatnění alternativních opatření s ohledem na to, že jeho syn je těžce postižený a závislý na jeho pomoci. Vnitrostátní orgány a soudy včetně Ústavního soudu mu však nevyhověly. Ústavní soud zamítl jeho stížnost na nezákonnost zbavení svobody s tím, že věc je třeba posoudit podle čl. 15 Ústavy, podle něhož ve stavu nebezpečí může být výkon základních práv a svobod zcela nebo částečně pozastaven nebo mohou být přijata opatření, která se odchyľují od záruk těchto práv zajištěných Ústavou. Stěžovatel byl následně odsouzen k 11 letům a třem měsícům vězení za členství v ozbrojené teroristické organizaci. Soud rozhodl většinou šesti hlasů proti jednomu, že byl porušen čl. 5 odst. 1 Úmluvy, pokud jde o nezákonnou vazbu, a o porušení čl. 5 odst. 1 Úmluvy, pokud jde o nedostatek odůvodněného podezření proti stěžovateli v době jeho uvěznění. Částečně nesouhlasné stanovisko připojil soudce Mert (soudce *ad hoc*).

Poznámka: Soud konstatoval, že stěžovatel byl zbaven svobody primárně na základě podezření ze členství v ozbrojené teroristické organizaci. Soud v tomto ohledu poukázal na rozhodnutí Kasačního soudu z října 2017, podle něž je třeba považovat za situaci *in flagrante delicto* (přistížení při činu) situaci, kdy byl soudce zatčen na základě podezření z trestného činu členství v ozbrojené organizaci, s tím, že takové podmínky jsou dle čl. 100 trestního řádu pro vzetí do vazby

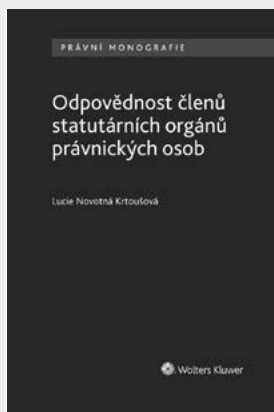
dostatečné. Soud ovšem poukázal na to, že čl. 2 trestního řádu obsahuje definici *in flagrante delicto*, která předpokládá odhalení trestného činu v průběhu jeho páchaní nebo bezprostředně poté. Naproti tomu podle zmíněného odůvodnění Kasačního soudu bylo dostačující pro charakterizaci případu jako *in flagrante delicto* pouze podezření z členství v kriminální organizaci, aniž by bylo nutné prokázat současný faktický prvek jednání nebo jiný důkaz probíhajícího trestného činu. Soud konstatoval, že zbavení svobody stěžovatele nebylo v souladu se zákonem stanoveným postupem a současně vnitrostátní orgány neměly k dispozici žádné specifické informace nebo fakta, které by zakládaly jakékoliv podezření proti stěžovateli a odůvodňovaly jeho vzetí do vazby, k čemuž však přesto přistoupily.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 19. 2. 2009, *A. a ostatní v. Spojené království*, č. 3455/05, ECHR 2009, rozsudek Velkého senátu ze dne 8. 4. 2004, *Assanidze v. Gruzie*, č. 71503/01, ECHR 2004 II, rozsudek Velkého senátu ze dne 5. 7. 2016, *Buzadji v. Moldavsko*, č. 23755/07, ECHR 2016 (výňatky), rozsudek Velkého senátu ze dne 23. 2. 2012, *Creangă v. Rumunsko*, č. 29226/03.

Relevantní ustanovení: čl. 5 odst. 1 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na svobodu a osobní bezpečnost).

Připravila: Pavla Boučková

Novinka z nakladatelství Wolters Kluwer

Odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob

Lucie Novotná Krtoušová

Kniha představuje **originální monografické zpracování tématu, které po rekodifikaci českého soukromého práva dosud zpracováno nebylo**. Dosavadní monografie na toto téma se týkají právního stavu před rekodifikací či zaměřují na kapitálové společnosti a mají tak jen omezenou použitelnost.

Cílem předkládané monografie je odpovědět na otázku, jaké požadavky lze klást na fyzické osoby, které vystupují jako členové statutárních orgánů právnických osob, a rekonstruovat odpovědnostní skutkovou podstatu, která se péče řádného hospodáře týká.

Objednat můžete na obchod.wolterskluwer.cz